

ادبیات عمومیہ مجموعہ سی

ہفتہ لق سیاسی ، ادبی ، علمی غزتہ در

جلد : ۵

تہ : ۳ ۱۵ ربیع الاخر ۱۳۳۷ جہ ایرنی ۱۸ کانون نام ۱۹۱۹ نوسرو — ۱۰۳

شیخ الاسلام افندی ابله قضاء عا کر حضراتی جانب فصرده و آت یالرنده خواجگان دیوان و زحما
 و منه کان علی سرائهم همدست و فضا سلام اولقی اوزره طوره مشلردی. پادشاه حضرتلری کندهلری
 طوغری یا الاشنبه ابراهیم پاشا برپارچه دها بورودیلر و درسم ندیم زمین جوسی استیجال ایلوب پیشگاه
 مایونده ماشیا فصر مایونه واصل و نیک طاشندن بفاکیری جناب پادشاهی ابله معسود امائل اولدیله
 پادشاه حضرتلری بالذات ایولری آچمشلر و اصر مایونه واصل اولمشلردر. بولک اوزرینه باشده صدر
 اعظم اولقی اوزره وزراء، صدور عظام حضرتی، ارکان سائر، دستوس مایون شرفه مطیر و هر بری
 آری آری التغات جهان درجات پادشاهی به نائل اولدیله. متعاباً وزراء و ارکانک جلسی طیشاری به
 چیمشلر، بنه خیمه زنده اخذ موقع ایتمشلردر. وقت، بک زمانه مصادف اولدیله ایچون سورت مخصوص.
 سهده زینب اونان ضیافتدن هر کس نواله بین اولدی. بعد الطعام صورت مخصوصه کتیرلش اولان
 آتیر قوشدیرلش، آیلر اوینادلش، کورمشلر پایدیرلش، آقشامه قدر هر کس شاد و خندان اکلنمشلر
 بو وسیله ابله صدراعظمه، ارکان سائر، به کورکار و خاتلر بخش و احسان اولدی. احمد ناک وزیریک
 بولک آز بر مدت نظر زنده وجود، کتیردیکی ظریف تصردن طولانی ممنونیتی کتم ایتیور، سوکیلی
 دامادخی هر وات لایق کوردیکی التفاتله بو دفعه دها فضل بر جریان و پرپیوردی، زوالی پادشاه
 پانها کندیسنک بادی فلاکتی ولان بقصر ایچون شو تاریخی بیه انشاد ایدیوردی:
 مبارک اوله سلطان احمد دولته سعد آباد

محمد ذکی

آسیای عثمانیده ملیتر

آسیای عثمانیک و حاکیت عثمانیدن ماعدا سرقی بر رابطه و وحدت جغرافییه مالک اولیان مختلف
 عروقی، ادیان و اقلامک غیر متجانس بر خلیطه سی اولدیغی سوله ملک عادت اولمشدر.
 بو حاکیت ایسه بعض لرنده قبول ایدلش، بعضلرینک اعتراضانه هدف، بعضلرینک شدتلی
 مجرمه معروض اولمش و برچوق پرزده آنجق اسماً موجود بولمشدر.
 وهله اولی دم بواقده حقیقه تماماً مطابق کورولوب طوغریلنک مناقشه سنه لزیم بیه کورولوبور.
 آسیای عثمانی ابله آکامابع اولان جزائرک سکنه سنک آشاییده کی عمومی ایسته سی مطالعه ایدیلمجه
 بواجتهاد فوت کسب ایدیور.
 اسلام — نوروک و نورکاشمش اعالی: ۷۸۱۵ ۷۸۵، عرب و سوریه لی: ۳۳۸۲ ۳۱۶،
 کرد، ترکیه و مختلف مشائر: ۱۷۹۳ ۲۲۷، جمآ اسلام ۱۲۸ ۱۲۹۹۱
 خریستیان — اورتودوکس (روم، سوریه لی) ۱۸۵۹ ۲۸۸، قاولیک (مارونی، ملیتی
 روم، سریانی، کلدانی و لاتین) ۷۰۴ ۹۳۰، مختلف (یموون کسطوری الخ ...) ۲۳۲۵۲۲،
 پروستان: ۶۸۹
 ارمنی — غرم غوری یون: ۹۵۸ ۹۱۹، قاولیک: ۸۶ ۶۱۳، پروستان: ۸۸ ۲۴۷،
 جمآ ارمنی ۱۱۳۳ ۷۷۹، جمآ خریستیان ۳۸۳۹ ۵۹۵ [*]
 [*] اوزمان بالعموم غیر مسلملرک نفوس حتمده بر آرز مبالغه اعتبار اولمشدی. م. م.

مختلف ایالت - هندی : ۱۹۲۶-۱۹۲۷ ، دورری : ۱۸۳۷-۱۸۵۱ ، انصار : ۱۲۸۷-۱۲۸۸ ،
چنگاه ، زیدی الخ . : ۱۶۰۴۱۸۵ ، جمعا مختلف ایالت ۱۶۳۳۳۰۱

آسیای شمالی : ۱۷۴۷۴۴۲۴

پورده : ۷۴٫۳٪ ، کپی برا کثیرت ممالک ایسده نورکهر ، غوس
صومیه نکه : ۴۴٫۸٪ ، ی تشکیل ایدرب الینتده قابورلر

اسلاملرک عربی هرلر ، کردلر و دیگر بولر کی ترکاشمش اولان ملتر فصله لاشدیر بیور ،
قوة عسکره سرده نورکهرک انده ایسده ، تجارت ، صنایع ، امور مالیه الوند ، دکلر - لیکن
بحقیق معلوماتی بوقارده کی « طالبو » دن آله حق دکلر ، بوتلافراسه ، آلمانیا ، انکاره وایشایانک
تشکیل ایشدیری هات بقره اهابنک بر استانسقبی بابوب بویدن بر قوه محصله جیفارمه بکزر ،
بوامینلی براسول دکلر ، چ نکه بوملنلرک هرری دیگرندن آما ایشقه اولوب برجهته دیگرری ایشقه
جهته و متحول بر شدت و اولته ابراز فعالیت ایدر .

[*] عنانی امنیت تشکیل ایشکده اولان اقوام ، مختلف هرقلره منسوب و هر بریسی بر لسان
مخصوص ایله تکلمدرلر ، کنده مختلف دینلر و دینک مختلف مذهب بریده موجوددر . بواکی خصوصه
اکزیاده نهدن ، مالک مملکت ، هیچ شه سزدرکه عنانی ابراطورلنی در ، عنانی مسلمانری آراستد ،
موجود اولان مذاهب و طرائق بروجه آتیدر :

مذاهب سبهدن : حنی ، مالکی ، شافعی ، حنبلی ، مذاهب شیعه دن : جعفری ، متوالی ، زیدی ،
نصیری ، نه سنیلرجه نده شیعه لرحه قبول اولمامس مذاهب ن : وهابی [که اسلام لرک پروتستانلری
متابه سنده درل]

مذاهب طارجه دن : باحی

طریقته رایسه : قادریه ، رقابیه ، شاذلیه ، بدویه ، د-وفیه ، خلونیه ، مولویه ، سه-وردیه ،
پیرامیه-جلونیه ، نقشبیه ، بکتاشیه ، ملامیه اکبری ، سعیدی ، خروسیه ، عیوبه سنوسیه و بوطرقتلرک
شعبات مشهوره و مختلفه سی که بولرک اسلامنی بویلاق یله حالدر .

نورکهر ، لازر کمالاً حنی المذهب درلر ، عربلر و کردلر ایچنده دخی حنی المذهب بولورسده
مالکی و شافعی مذاهب لری ده از یاده منتقردر ، بالخاصه جزیره العرب و مصرده شافعی و مالکی لرا کثیرتده اولوب
طرابلس غرب اهابلیسی کالامالکی المذهب درلر ممالک عنانیده مذاهب و عمل جهته شیعی ، بمن نده زیدیلر
سوریه ده کی متوالیلر و نصیریلردر . زیدیلر یالکنز بدی امام طائیلر ، لیکن اسماعیلردن زالمری وارددر .
متوالیلر کوندن کونه ازالمسده درلر ، نصیریلر ایسه بر مذاهب حنی و مخصوصه تابع آدمیلردر ، شرق
حدود سنده خبلی اثنی عشری دخی وارددر . ممالک صابیه ده خروقیلردر و لقمده در .

حروفیک نه مذاهب موجوده و نده طرق مشهوره ای ادخال اولتاز باشلی باشه بر مذاهب
نجد حوالیسنده منتشر اولان دهایی مذهبی حنابلهدن و بر آرز مفرط بر شعبه در . طرابلس هریده خوارجدن
باحیه مذعبه سالک بر مقدار بر بری وارددر ، تحفه بی ، سورک ، ازباش ، وسائر کی اسلام لره یاد
اولنور دها بر طاقم شعبه لری وارددر که معلومات دینیه لری عنانات خرافاتدن عبارتدر .

درزیلر : بولره کاسجه باطنیلرک بر شنبه مخصوصه سی اولان بو مذاهبک ، دین اسلامه اعتقاد
برمناسبتی اولما یوب یالکنز علاوه ایشدیر بویسی وارددر .

سراکز عالم اسلام اولان عنانی ممالکتی اکزیاده اتحاد مذهبی به مالک بر برارایی لازم کلیرکن بالعکس

آسیای عمای سکنه سنی مین قطعه لره تقسیم ابدی جگر . و و قطعه لرگ بهرینک بروحیت جغرافیه
عریقه و اقتصادیه مالک یعنی کندهی کندهسته اراده جانه قادر اولدیننی حساب ادرسه ک « شرق
مستلهمی » نه سراق اولانلره خدمت ایش اولوروز .

آوردیلن مهابینک اقامتده کندهی اوساف و علائجه کوردون ، کثیف مایلر ، بر تاریخه
مالک ، قایت و طنپور ، و کندهی کنده لرینه نرق و انکشاف ایشکی صبر سزله بکله بن مایلر بولمشدر .

هریدن ریاده مذاهب مختلفه به مالک کور ، بوخراندیشلکدن ریاده هینت رسیده دینییه ک شایان تأسف
لایدلغنه ، ترجید مکار لزومی تقدیر ایشکی بکنه و وعظ تفتین خصوص لرینه اهمیت و مدد بکنه دلالت ایدیور
مذاهب عجیبه دن بریده یزیدی آسمیه اولان ایلین برسته ندرکه بوخرسنجار حوالینده ساکندر .
مذاهب خریستیان دن :

اورتودوکس ، غرغوری بن ، اورتودوکس معتزله سی ، انواع فتولیک ، انواع پروستان .

روملر خریستیانلک اوج - یوک شعیبه سنیدن بری اولان « اورتودوکس » مذهب ساک بولنیورل .
مع مافیه روم قنولکی نمایله فتولیک شعبه سه ملسولری ده وارد . ملکیت فتولکاری - روم فتولکاری
میانته ادخال ایدیور . موسل بغداد و جزیره ، کالانی فتولکاری ، ماردین ، موصل ، شام طرلرند
سریانی فتولکاری وارد . عرب خریستیانلرده اورتودوکس وارنده اکثرینی مارون فتولکاری .
جزیره ده بره - ار اسطوری دخی وارد . یغوی فتولکاری دیار بکر طرلرند بولنیور .

ارمنیلرک قسم اعظمی مونوفیزیت - غره غورین اولوب ارمینی فتولکار پروتستانلر وارد .
مصر قبطیلری دخی ارمنیلر کی مونوفیزیت اولوب آبروجه بطریق لری وارد .

چنگانه لرده مسلمان بولندی کی عبده شمس یعنی کوشه طایان کوچه لرده وارد .

ایشته کوردیور که مذهب خصوصنده دنیانه اک زنکین بری تورکیار ، حاملی کرک مذاهب
اسلامیه و کرک مذاهب نصرانیه ک ممالک نماینده کی جوامعی شایله حق برده ده در م

اقوام خصوصنده دخی بلکه ده رنجی در . مع مافیه ایینی قومیت رسیده دن « انوغرافیا »
و « اتنولوژی » زمینه جیه اریسه ق اقوام مختلفه ک اکثر اختلافیه حاصل اولان ملزک نوعندن
شاشیروب قایلر . بو هتجه ممالک نمایه ایشکنیش رسیده ندقیق ایسه ده مع تأسف بده هنوز بوکی
علمیه مشغول کیسه یق کی در .

آوردیلیر ایسه بو علمیه اشتغال ایشکاری حاله « اسلام » اولانر دولایسیله مطلقا نری یعنی
تورکاری و اسلام لری آز کورتمکده لر . بو قارنده مرض اولان جدولی خریستیان یازدینی حاله
بوکون بنده ایشریستیان نری کوچولده کوچولده « فرطاغ » قرابنی طوسی قدر رنورک مصر بولندیقی
آبیانه حاضر لایور

آماطولی اسکین بری بکده هم اقوام اسکان ابدی کلش اولدیندن لایحیی تیلرک امتزاج و اختلافندن
حسابر ملز مبدان کلشدر . بوکون تورک و سامان ساییلان آدم کوریلر که فن نقطه نظرله آجوری
روم خلیطه سیدر . اورتودوکس اولدینی ایچون روم ساییلان آماطولیلر وار که روم نینه بیچده
برسیتی کورواز . سورده بوکون دنسا مسلم و لسا اعراب فراد ایچنده روم ، عرب ، ترک
علائقی سابل اولانلری وار . و لحاصل تورکیان کی ارمینلرک اکثرینی صرف ایشریستیان خصوصنده دخی
ممالک نمایه دنیانه ک حقیقی بابل قوردر . بزدیبه یاربرکه قطعاً ملت نقطه نظرندن آماطولی و آسیای
عمای تقسیم بدیلر من . آتقی حقیقه تقسیم ایشکی لازم کلیرسه دنیانه تقسیم ابدی بیلیر مطالعه سنده یز .

آسیای غربی و روم شرقی در آناتولی ، ارمنستان [*] ، عراق ، سوریه کی باطل
 بورادہ تدبیر اسسجکمز ممالک برنستان ، رومانی ، صربستان کی کنندی کنڈیلریتہ محصور
 روحری بویر . مع مافیہ بنہ ہربری آبری بر عنصردر و بونلر بو نقطہ نظرڈن تدبیر ابدلی در
 حکومت مافیہ نک بونلرک حائر اولدیلری شرائطی نظر اعتبارہ آلہرق اداره اجتمعی ایجاب ابدردی
 جزائر بحر سیددخی داخل اولق اوزرہ آسیای مہاینک الکناسی رسماً « ۲۱ » ولایت وطوغریہ
 طوغریہ ولایتہ مربوط « ۴ » سنجاق امتیازات مخصوصہ بی حائر جیل لبنان سنجاقی ایلمہ سید
 ادارت نمازہ سندن منسکلدر . [**]

ولایتلرک اکثریتی ، مرکز ادارہ لرینک اسمنی طاشیوب سنجاقک الخ ... منقسمدر .
 اختلال کیبرہ فرانسدہ اولدیبنی کی ، ایالات اسملری خذف اولمشدر . اداره تماماً مرکز بیدر
 عددی چوق فضلہ اولان مامورین هر ولایتہ مبن صورتہ تسلسلہ تابع طوتمش اولوب انسان کنڈیر
 فراسدہ ظن ابدر . ایشک صورت خارجیہ سی بویددر . ممالکت وامالی دمایا لیندن تدبیر اولنورہ
 منظرہ دکیشر مامورینلرک اسامیسی ہب عینی ایسدہ اداره ابدیلن سکندہ باشقہ ، باشقہ در .
 آسیای مہاینک تقسیمی برر ، برر آلہلم :

آسیای صغری یعنی آناتولی دہ نورکار و نورکاشمش اسلام لر ، نفوس عمومیہ نک « ۵ »
 « ۴ » فی تشکیل ابدن کشف برکنلہ تشکیل ابدر لر . [***] حالبوکہ اولدنجہ مہم روم کنڈیلریتہ
 آنجق سواحندہ راست کلیر .

سکرہ زرورلری بعضاً سطح بحرانی « ۳,۷۰۰ » مترہ ارتفاعہ قدر واران « کردستان
 پایلاسنندہ طبیعتک مناظری دکندیبنی کی ملتزک اشکالی دخی مخالف ابدر .
 جنوبہ طوغری کردستان وادیسناک یاماچندن ابدلم ، ابدی قارلرہ مستور تپہلری ترک ابدلم
 سوربہ جولنک اولمربنہ یاخورد خورما آغاچلرہ مستور فرات و شریبہ وادیلریتہ طوغری اکیرلم
 بورادہ یالکنز برلسان ، لسان عرب سامہ کزی اولدیبرر .

جولک غربندہ حدود جغرافیسی جیرت افزا بر صورتہ ترسیم ابدلمش [اولان سوربہ وارد
 شرفندہ ایسہ سوربہ ، مرطرفندن جول ، طاغ و دکرلہ عطا ، ایک انسانک طوغدیبنی محل یعنی عراق واردر .
 نہایت ، سکندہ سنک « ۵ » دہ « ۴ » فی روملر تشکیل ابدن جزائر بحر سفیدی دخی نککار
 ایتدکن سکرہ کورورزکہ هر آبری اولدیہ بشقہ عروق ، السنہ ، ادیان و ملل تقابل ابدیورہ
 بزبویک تقسیمی تدبیر ابدوب ہر برنہ خصوصی ، مادی و معنوی منافع تقابل ایتدیکنی اراہ ایلدکن
 سکرہ بورالرک نہ شکل و صورتہ اداره ابدلی مناسب اولدیبنی قارنک رأی و مطالعہ سنہ برانہ جزرہ .

محمد مصدق

[*] « کردستان » ویا « ولایات شرقیہ » دیمک بوکوی ایچون بک مناسبدر . زیرا « ارمنستان »
 کلہ سی اورالردہ المیتدہ اولان بر قومک اکثریتی فضولی تصدیق ایشک دیمک در . م . م .
 [**] « ۱۳۳۱ » سنہ سنک تشکیلات حاضرہ ملکبہ سنہ نظراً جزائر بحر سفیدہ بزابر « ۲۲ » ولایت
 و « ۲۱ » مستقل متصرف اولق اوزرہ کر - نرلکدہ در . جیل ایناتک امتیازاتی حرب عمومیہ دفع اولنوب
 حکومتک دیگر مستقل متصرف اولری حکمہ کیرمشدی . م . م .

[***] حقیقت بومرکزدر . فقط شدیدی ایسہ بونک عکسی ادعا ابدلکدہ در . م . م .